

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2006

Μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Δευτέρα, 5 Ιουνίου 2006
11:00 – 13:00

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

(Μονάδες 50)

(Τα κείμενα παρατίθενται ελαφρώς διασκευασμένα)

I. T. Manlius cum aliquando castris abiret, edixit ut omnes pugna abstinerent. Sed paulo post filius consulis a duce hostium his verbis proelio laccessitus est: «Congrediamur, ut singularis proelii eventu cernatur, quanto miles Latinus Romano virtute antecellat». Tum adolescens, viribus suis confisus et cupiditate pugnandi permotus, in certamen ruit; et fortior hoste, hasta eum transfixit et armis spoliavit. Sed consul, cum in castra revertisset, adolescentem, cuius opera hostes fugati erant, morte multavit.

(Λατινικά Λυκείου, XXXI)

II. Curius et Fabricius, antiqui viri, et his antiquiores Horatii plane ac dilucide cum suis locuti sunt; non Sicanorum aut Pelasgorum, qui primi coluisse Italiam dicuntur, sed aetatis suae verbis utebantur. Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris, sermone iam obsoleto uteris, quod neminem scire atque intellegere vis, quae dicas. Quin, homo inepte, taces, ut consequaris, quod vis? Sed antiquitatem tibi placere dicis, quod honesta et bona sit. Sic ergo vive, ut viri antiqui vivebant; atque id quod a C. Caesare scriptum est, habe semper in memoria: «tamquam scopulum, sic fugias verbum insolens».

(Λατινικά Λυκείου, XLI)

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(Μονάδες 50)

1. (α) Να γράψετε τις πιο κάτω λέξεις στην **ονομαστική ενικού** του ίδιου γένους:

singularis

cuius

(Μονάδες 1)

- (β) Να γράψετε τις πιο κάτω λέξεις στη **γενική πληθυντικού**:

eventu

viribus

viri

matre

(Μονάδες 2)

2. Να τρέψετε τους πιο κάτω τύπους των ρημάτων, σύμφωνα με την οδηγία που υπάρχει δίπλα από τον καθένα (εκεί όπου χρειάζεται, να λάβετε υπόψη το υποκείμενό τους):

- abiret: στο γ' πρόσωπο πληθυντικού της οριστικής ενεστώτα
- congregiamur: στο β' πρόσωπο ενικού της οριστικής ενεστώτα
- confisus: στο β' πρόσωπο ενικού της προστακτικής ενεστώτα
- rugnandi: στο α' πρόσωπο ενικού της υποτακτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής
- ruit: στην ονομαστική ενικού του αρσενικού γένους της μετοχής μέλλοντα
- revertisset: στον αντίστοιχο τύπο του παρατατικού
- loquaris: στον αντίστοιχο τύπο του υπερσυντελικού
- vis: στο απαρέμφατο ενεστώτα

(Μονάδες 4)

3. (α) **plane**: Να γράψετε τους τρεις βαθμούς του ομόρριζου επιθέτου στην ονομαστική ενικού του θηλυκού γένους.

(Μονάδες 1,5)

- (β) **bona**: Να γράψετε τους τρεις βαθμούς του ομόρριζου επιρρήματος.

(Μονάδες 1,5)

4. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τους πιο κάτω τύπους (είναι υπογραμμισμένοι στα κείμενα):
- hostium
viribus
in castra
sermone
scire
antiquitatem (Μονάδες 6)
5. (α) Να αναγνωρίσετε την πιο κάτω δευτερεύουσα πρόταση (είδος, εισαγωγή, εκφορά, ακολουθία των χρόνων):
- proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris (Μονάδες 2)
- (β) Να δηλώσετε το είδος της πιο κάτω πρότασης και να αιτιολογήσετε την εκφορά της:
- ut consequaris (Μονάδες 1,5)
- (γ) Να δηλώσετε το είδος και τη συντακτική λειτουργία της πιο κάτω πρότασης:
- quanto miles Latinus Romano virtute antecellat (Μονάδες 1,5)
6. (α) Να αναπτύξετε την αιτιολογική μετοχή της πιο κάτω φράσης σε δευτερεύουσα πρόταση, έτσι ώστε να δηλώνει ότι η αιτιολογία είναι αποτέλεσμα εσωτερικής, λογικής διεργασίας:
- Tum adulescens.... cupiditate pugnandi permotus.... (Μονάδες 2)
- (β) Να τρέψετε την παθητική σύνταξη της πιο κάτω πρότασης σε ενεργητική:
- Sed paulo post filius consulis a duce hostium his verbis proelio lacessitus est.
- (Μονάδες 3)

(γ) Με εξάρτηση από το *Philosophus adulescenti dixit*, να τρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο:

“Tu sermone iam obsoleto uteris”. (Μονάδες 2)

(δ) Να τρέψετε την ονοματική πρόταση της πιο κάτω περιόδου σε ευθύ λόγο:

T. Manlius cum aliquando castris abiret, edixit ut omnes pugna abstinerent.

(Μονάδες 2)

7. Να μεταφέρετε το πιο κάτω κείμενο στα Ελληνικά:

Non fuit tam iniqua natura ut, cum omnibus aliis animalibus facilem vitam daret, homo solus non posset sine tot artibus vivere; nihil durum ab illa nobis imperatum est, nihil difficile quaerendum est, ut possit vita produci.

(Σενέκα, *Επιστολές προς Λουκίλιο*, 90, 18, διασκευή)

iniquus-a-um = άδικος-η-ο

(Μονάδες 10)

8. Να μεταφέρετε το πιο κάτω κείμενο στα Λατινικά:

Λέγεται ότι πολλοί από μας, με το να βλάπτουν τους ανθρώπους, γίνονται αναιδείς και αχρείοι. Αν αυτό συμβαίνει, τότε είναι βέβαιο ότι το κύρος και η σταθερότητα της πολιτείας χάνονται.

(Μονάδες 10)

- ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ -